

8 OBCHODNÝ PRACOVNÍK

Názov školského vzdelávacieho programu	OBCHODNÝ PRACOVNÍK
Kód a názov ŠVP	64 Ekonomika a organizácia, obchod a služby II
Kód a názov študijného odboru	6442 K Obchodný pracovník
Stupeň vzdelania	Úplné stredné odborné vzdelanie – ISCED 354
Dĺžka štúdia	4 roky
Forma štúdia	denná

8.1 Charakteristika absolventa

Absolvent pozná jednotlivé druhy tovaru vo svojom zameraní, zásady jeho predaja a propagácie, ovláda zásady administratívnych prác v predajni, pozná príslušné predpisy o nákupe a predaji, ovláda reklamačný poriadok, zákon o ochrane spotrebiteľa a ostatné právne predpisy. Absolvent vie ako správne ošetriť tovar, skladuje ho a hodnotí tiež z hľadiska záručnej doby. Pozná vplyvy pôsobiace na tovar vo sfére obehu a spotreby.

Pre plnohodnotné vykonávanie povolania je nevyhnutná aj telesná zdatnosť žiaka, dobrý zdravotný stav, kultúra jednanja, vystupovania a správania.

Príprava v študijnom odbore vytvára predpoklady na to, aby absolvent vedel aplikovať zákonitosti fungovania ekonomiky v podmienkach voľného trhu, aby mal základné vedomosti z marketingu, propagácie, reklamných akcií, výskumu trhu a poskytovania služieb zákazníčkovi. Absolvent by mal ďalej poznať jednotlivé druhy tovaru vo svojom zameraní, zásady jeho predaja a propagácie, mal by ovládať zásady administratívnych prác v predajni, poznať príslušné predpisy o nákupe a predaji, ovládať reklamačný poriadok, zákon o ochrane spotrebiteľa a ostatné právne predpisy.

Dôležitou súčasťou znalostí absolventa je poznanie zásad ošetrovania, skladovania a hodnotenia tovaru i z hľadiska záručnej doby. Mal by poznať vplyvy pôsobiace na tovar vo sfére obehu a spotreby. Dôležité pre obchodného pracovníka je ovládať práce spojené s inventarizáciou, objednávaním a prebierkou tovaru, jeho uskladňovaním, ošetrovaním a prípravou na predaj. Mal by zvládnuť aranžovanie tovaru v predajni a vedieť na profesionálnej úrovni poskytnúť poradenskú službu. Dnes je práca obchodného pracovníka nepredstaviteľná bez základných vedomostí z jednoduchého a podvojného účtovníctva, daňovníctva,

poisťovníctva a obchodného práva. Obchodný pracovník musí ovládať prácu na počítači a elektronickej registračnej pokladnici.

8.2 Kompetencie absolventa obchodný pracovník

Absolvent učebného odboru 6442 K obchodný pracovník po absolvovaní vzdelávacieho programu disponuje týmito kompetenciami:

1. Kľúčové kompetencie

- pochopiť podstatu a princíp podnikania, mať predstavu o základných právnych, ekonomických, administratívnych, osobnostných a etických aspektoch súkromného podnikania,
- orientovať sa v rôznych štatistických údajoch a vedieť ich využívať pre vlastné podnikanie,
- samostatne plánovať finančné prostriedky vzhľadom na potreby a ciele podnikania,
- viesť systém jednoduchého a podvojného účtovníctva a stratégiu odpisov,
- vedieť efektívne využívať všetky zdroje na dosiahnutie priaznivého výsledku hospodárenia
- ovládať právne predpisy v oblasti obchodných a pracovnoprávnych vzťahoch,
- pracovať so základnými informáciami v dvoch cudzích jazykoch,
- rozpoznávať a rozvíjať kvality riadiaceho zamestnanca s aspektom na komunikatívne schopnosti, asertivitu, kreativitu a odolnosť voči stresom,
- vedieť vystihnúť princípy odmeňovania zamestnancov a motivovať ich ovládať princípy priebežnej kontroly, diagnostiky skutočného stavu a úrovne podniku,
- využívať zásady konštruktívnej kritiky, vedieť primerane kritizovať, ale aj znášať kritiku od druhých,
- ovplyvňovať druhých a koordinovať ich úsilie,
- operatívne sa rozhodovať a prijímať opatrenia,
- vykonávať aj nepopulárne, ale správne opatrenia a rozhodnutia, myslieť systémovo a komplexne,
- rešpektovať právo a zodpovednosť,
- mať zodpovedný postoj k vlastnej profesijnej budúcnosti a ďalšiemu vzdelávaniu, uvedomovať si význam celoživotného učenia a byť pripravený prispôsobovať sa k zmeneným pracovným podmienkam,
- sledovať a hodnotiť vlastný úspech vo svojom učení, prijímať hodnotenie výsledkov svojho učenia zo strany iných ľudí,
- poznať možnosti ďalšieho vzdelávania, hlavne v odbore prípravy a povolání,

- mať prehľad o možnostiach uplatnenia na trhu práce v danom odbore, cieľavedomé a zodpovedne rozhodovať o svojej budúcej profesii a vzdelávacej ceste,
- mať reálnu predstavu o pracovných a iných podmienkach v odbore, o požiadavkách zamestnávateľov na pracovné činnosti a vedieť ich porovnávať so svojimi predstavami a reálnymi predpokladmi,
- dokázať vyhľadávať a posudzovať podnikateľské príležitosti v súlade s realitou trhového prostredia, svojimi predpokladmi a ďalšími možnosťami.

2. Všeobecné kompetencie

Absolvent má:

- zvoliť komunikatívnu stratégiu adekvátnu komunikačnému zámeru, podmienkam a normám komunikácie,
- vyjadrovať vhodným spôsobom svoj úmysel, prezentovať sám seba, podávať a získavať ústne alebo písomne požadovanú alebo potrebnú informáciu všeobecného alebo odborného charakteru, zapájať sa do diskusie, obhajovať svoj názor, pohotovo reagovať na nepredvídané situácie (otázka, rozhovor, anketa), uplatňovať verbálne a neverbálne prostriedky, spoločenskú a rečovú etiku a zdôvodňovať zvolené riešenie komunikačnej situácie,
- ovládať základné - najčastejšie používané lexikálne a gramatické prostriedky, rozumieť gramatickým menej frekventovaným lexikálnym a gramatickým javom a vedieť ich aj používať, samostatne tvoriť súvislé hovorené a písané prejavy,
- získať informácie z prečítaného a vypočutého textu (určiť hlavnú tému alebo myšlienku textu, rozlíšiť základné a vedľajšie informácie), dokázať text zaradiť do niektorých z funkčných štýlov, orientovať sa v jeho stavbe,
- uvádzať správne bibliografické údaje a citáty, spracovať písomné informácie najmä odborného charakteru,
- pracovať s Pravidlami pravopisu a inými jazykovými príručkami,
- chápať literárne dielo ako špecifickú výpoveď o skutočnosti a o vzťahu človeka k nej,
- vytvárať si predpoklady pre estetické vnímanie skutočnosti,
- vytvoriť si pozitívny vzťah k literárnemu umeniu, založený na interpretácii ukážok z umeleckých diel, na osvojení podstatných literárnych faktov, pojmov a poznatkov,
- v oblasti jazykovej poznať a používať zvukové a grafické (pravopisné) prostriedky daného jazyka, slovnú zásobu včítane vybranej frazeológie v rozsahu daných tematických okruhov, vybrané morfológické a syntaktické javy, základné spôsoby tvorby slov (odvodzovanie a skladanie slov), vybrané javy z oblasti štylistiky,

- v oblasti pragmatickej používať osvojené jazykové prostriedky výpovediach a v obsahových celkoch primerane s komunikatívnym zámerom, s aspektom na strategickú kompetenciu vedieť vhodne reagovať na partnerove podnety, odhadovať významy neznámych výrazov, používať kompenzačné vyjadrovanie, pracovať so slovníkom (prekladovým, výkladovým) a používať iné jazykové príručky a informačné zdroje, v oblasti sociolingvistickej, vedieť komunikovať v rôznych spoločenských úlohách, bežných komunikatívnych situáciách, používať verbálne a neverbálne výrazové prostriedky v súlade so sociokultúrnym úzusom danej jazykovej oblasti, preukázať všeobecné kompetencie a komunikatívne kompetencie prostredníctvom rečových schopností na základe osvojených jazykových prostriedkov v komunikatívnych situáciách v rámci tematických okruhov, preukázať úroveň receptívnych (vrátane interaktívnych) a produktívnych rečových schopností,
- chápať nutnosť svojho úspešného zapojenia sa do spoločenskej del'by práce a oceniť prospešnosť získavania nových spôsobilostí po celý čas života,
- mať základné sociálne návyky potrebné na styk s ľuďmi a prakticky uplatňovať pri styku s ľuďmi spoločensky uznávané normy,
- uvedomovať si svoju národnú príslušnosť a svoje ľudské práva, mať ochotu rešpektovať práva iných ľudí,
- pristupovať k literatúre ako k zdroju estetických zážitkov, uplatňovať estetické a ekologické hľadiská pri pretváraní životného prostredia, podieľa sa na ochrane kultúrnych hodnôt.

3.Odborné kompetencie

a) Požadované vedomosti

Absolvent má:

- aktívne používať ekonomické pojmy, ovládať ich súvislosti,
- mať poznatky o potravinách, nápojoch a technológii ich výroby, prezentácii a predaji,
- mať potrebné znalosti pre prácu s informačnou a výpočtovou technikou,
- orientovať sa v základných predpisoch, ustanoveniach obchodného, živnostenského, občianskeho a pracovného práva,
- mať poznatky o zásadách spotrebiteľskej výchovy a ochrany spotrebiteľa,
- ovládať technologické postupy vo svojom odbore s využívaním poznatkov technologických normách,
- ovládať poznatky o organizácii práce vo výrobnom, odbytovom a ubytovacom stredisku, preukázať poznatky o pravidlách techniky obsluhy, ovládať zásady spoločenskej komunikácie,

- mať návyky z oblasti osobnej aj prevádzkovej hygieny a bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci,
- ovládať odbornú terminológiu typickú pre oblasť svojho povolania a využívať osvojené pojmy pri riešení praktických úloh,
- mať vedomosti o materiáloch, o ich zložení, akosti, získavaní a spracovaní a ostatnej manipulácii s ohľadom na zdravie človeka,
- vedieť používať techniku, poznať strojové a technické vybavenie a zariadenie prevádzok,
- mať vedomosti o správnom životnom štýle človeka,
- vedieť zásady správnej výrobnjej praxe,
- poznať špecifickú problematiku vo svojom odbore, aplikovať vedomosti v priamom kontakte s klientmi, samostatne rozhodovať o pracovných problémoch.

b) Požadované zručnosti

Absolvent vie:

- uplatniť v praxi etické a profesijné pravidlá, zásady spoločenského správania a vystupovania,
- aplikovať v praxi základné obchodno-podnikateľské aktivity a základné zásady marketingu,
- uplatňovať estetiku práce a prostredia s dodržaním hygienických zásad a zásad bezpečnosti práce na prevádzke,
- voliť správne technologické postupy práce, pripraviť pracovisko, pracovné prostriedky a predmety,
- zabezpečovať bežnú údržbu pracovných prostriedkov, ktoré používa,
- preukázať základné užívateľské práce s výpočtovou technikou,
- vykonávať pracovné činnosti tak, aby nenarušoval životné prostredie,
- udržiavať estetickú úroveň pracovného prostredia,
- dodržiavať základné zásady rokovania s klientmi, zákazníkmi a spolupracovníkmi,
- vykonávať základné spôsoby zmyslových skúšok akosti surovín a tovarov,
- pracovať s predpismi HACCP o preberaní a výdaji tovaru a reklamácii,
- sa orientovať v nových technológiách a výrobkoch,
- prijímať a registrovať objednávky a podávať informácie o tovaroch, pracovať s registračnou pokladňou, inkasovať a robiť vyúčtovanie,
- používať techniku predaja tovaru.

8.3 Práca obchodného pracovníka

Obchodná pracovníci môžu pracovať v miestnostiach kancelárskeho charakteru bez nepriaznivých vplyvov pracovného prostredia. Okrem sústredenosti, dobrej pamäti, trpezlivosti, presnosti, manuálnej zručnosti

je dôležité rutinné zvládnutie výpočtovej techniky. Pri organizovaní a riadení práce zamestnancov sa vyžadujú dobré organizačné schopnosti a bezkonfliktnosť, ovládanie sa v kritických situáciách, samostatnosť, rozhodnosť, zodpovednosť.

Obchodný pracovník nájde uplatnenie predovšetkým v obchode ako výkonný pracovník, manažér strednej úrovne (predajca, pokladník, nákupca, vedúci prevádzky, vedúci predaja, kontrolór kvality, skladník, pracovník marketingu, pracovník v logistike a distribúcii) a v iných funkciách, kde sa vyžaduje úplné stredné odborné vzdelanie.

Súčasťou činnosti obchodného pracovníka sú činnosti spojené s obsluhou:

- počítača,
- pokladne,
- skenera,
- faxu,
- paletovacieho vozíka,
- regálov,
- rebríkov,
- s manipuláciou bremien
- a ďalšie.

8.3.1 Počítač

Jedná sa o zariadenie alebo stroj, ktorý realizuje a vytvára výpočty alebo riadenia operácií vyjadriteľných číselnými alebo logickými výrazmi.

Počítače sa skladajú z jednotlivých komponentov, ktoré vykonávajú čiastkové, dobre definované funkcie. Komplexné vzťahy medzi týmito komponentmi dávajú počítačom schopnosti spracovávať informácie. Ak sa takto nakonfigurovanému počítaču dodajú vhodné vstupné údaje, môže automaticky problém vyriešiť alebo predvídať správanie systému.

8.3.2 Snímače čiarových kódov

Snímače (čítačky a skenery) umožňujú rýchle a bezchybné prečítanie čiarového kódu. Následne export údajov do počítača, pokladne, alebo akéhokoľvek zariadenia, ktoré podporuje niektoré zo štandardných priemyselných rozhraní. Prenos prebieha cez USB kábel, alebo bezdrôtovo – obvykle technológiou Bluetooth.

Z hľadiska princípu snímania delíme snímače na laserové a digitálne. Laserové využívajú technológiu čítania jedným, alebo viacerými lúčmi, ktoré vyžarujú z laserových diód a sú schopné čítať čiarové kódy aj z väčšej vzdialenosti. Princíp digitálnych snímačov je rovnaký ako pri digitálnych fotoaparátach, to znamená, že sa kód odfoťí a obrázok je

následne integrovaným dekodérom prečítaný. Výhodou je čítanie 1D a všetkých typov 2D kódov, vo viacerých smeroch.

Pri výbere snímačov zohľadňujeme viacero parametrov:

- odolnosť, robustnosť a trvácnosť,
- ergonómiu a veľkosť snímača,
- vzdialenosť, rýchlosť a možnosti skenovania,
- veľkosť displeja.

Použitie čiarových kódov v kombinácii s vhodným skladovým software posunie predajňu na vyššiu úroveň. Snímač prečíta čiarový kód najmenej trikrát rýchlejšie, ako pri ručnom zadávaní dát, kde vzniká chyba priemerne pri každom 300 zadaní, čiarové kódy znižujú chybovosť na 1 milióntinu.

Na Obrázku 21 sú znázornené mobilné čítačky Motorola MC9190 a MC9590, ktoré patria medzi špičkové priemyselné mobilné terminály. Vyznačujú sa vysokou odolnosťou voči nárazom, majú veľmi dobre čitateľný displej aj na priamom slnku. Sú konštruované z rôznymi možnosťami prevedení napríklad Condensed resistant – odolné voči kondenzácii. Dokážu čítať poškodené čiarové kódy aj kódy pod fóliou (napr. zabalené palety). Technické údaje sú uvedené v Tabuľke 25.

Obrázok 21 Mobilná čítačka Motorola MC9190, MC9590

Zdroj: http://www.amiplus.sk/mobilne-citacky-ciarovych-kodov-motorola?qclid=Cj0KCQjwplmTBhCmARIsAKr58cwQIPt6oirmaLZsENKgNP_y0XABh6n5nS-DxI3kEauDYr44JtQZoaAhjtEALw_wcB

Tabuľka 25 Základné údaje o mobilnej čítačke Motorola MC9190, MC9590

Charakteristika stroja	
snímanie 1D/2D kódov na vzdialenosť	od 20,32 cm do 9,14 m
diplej	Farebný dotykový s 3.7" uhlopriečkou, VGA
operačný systém	Microsoft Windows CE 6.0 Professional
Wi-Fi	802.11a/b/g, interná anténa
hmotnosť	76 5g
odolnosť	opakovaný pád z výšky 1,8m na betón
operačná teplota	-20°C až 50°C

8.3.3 Ručný paletový vozík

Paletové vozíky predstavujú najbežnejší druh manipulačnej techniky. Vďaka nim ľahko premiestnite aj veľmi ťažký náklad na dlhšie vzdialenosti a pri vynaložení nevelkej energie. Sú nevyhnutnými pomocníkmi pri nakládkach a vykládkach tovaru a nezaobíde sa bez nich žiadny sklad.

Je množstvo typov paletových vozíkov ako sú štandardné, silné s nosnosťou až 5 ton, s krátkymi či dlhými vidlicami, nožnicové, s nízkym profilom, s váhou alebo s tlačiarňou, a ďalšie. Stále obľúbenejšie sú potom paletové vozíky elektrické, ktoré náklad jednoducho zdvihnú a prevezú a to vďaka výkonným AGM alebo Li-Ion batériám. Patria sem aj špeciálne paletové vozíky, ako sú tie s ľahkým rozjazdom, so širokou rozstupom vidlíc, galvanicky pokovované, nerezové alebo s bubnovou brzdou. Použitie je obmedzené na rovné spevnené plochy ako sú výrobné a skladové haly, nakladacie rampy alebo korby nákladných automobilov.

Ovládanie vozíka zabezpečuje hydraulický valec v rukoväti, ktorý má nosnosť 2 000 kg. Pohybom páky sa náklad dvíha alebo spúšťa.

Základom vozíka sú dve oceľové nosníky (vidly), ktoré sa zasúvajú pod paletu. Nosníky sú na jednom konci spojené priečnikom, ktorý sa opiera o hydraulický valec. Na valci sú upevnené tiež riadiace kolesá. Voľné konce nosníkov sa opierajú o pojazdové valčeky osadené na výkyvných ramenách. Pojazdové valčeky sú u vozíkov vyšších nosnosťou zdvojené. Zdvih výkyvných ramien s valčkami je odvodený pákovým prevodom od zdvihu hydraulického valca. Na hydraulickom valci je u vozíkov bez elektrického pohonu ohybne upevnená riadiacej oje. Pumpovaním ojom tlačíme hydraulickú kvapalinu pod piest a ten dvíha konštrukciu vozíka. Ovládanie prepúšťacieho ventilu je páčkou na oji. Páčka má tri polohy: zdvih / jazda / spúšťania. V polohe jazda je hydraulické čerpadlo zablokované, oj je voľná a slúži len pre ťahanie a riadenie vozíka. Prevážanie paletu (tovar na palete) je možné zväžiť a vytlačiť vážiaci protokol. Nízkozdvihový vozík sa líši od vysokozdvihového vozíka tým, že ťažisko naloženého vozíka je vždy medzi opornými bodmi vozíka. Nie je

potreba protiváha. Obsluha nízkodvižného vozíka manipuluje vždy priamo s riadiacou ojom a stojí mimo vozík.

Na Obrázku 22 je popis ručného paletového vozíka

Obrázok 22 Ručný paletový vozík HPT-20 HPT-25 HPT-30

Zdroj: https://sk.still.shop/rucne-paletove-vozike-hps-25.html?gclid=Cj0KCQjwzLCVBhD3ARIsAPKYTcT7LS7IwRNzIL-S3Fx_HVg_SyFnrWhI7PNrhQ7cvuSLxDhGJWuGFawaAkt0EALw_wcB

Technické údaje a základné rozmery uvedené podľa informácií v návode na obsluhu ručných paletových vozíkov HPT-20 HPT-25 HPT-30 sú v Tabuľke 26.

Tabuľka 26 Základné rozmery ručného paletového vozíka

Zdroj: <https://docplayer.org/21426502-Povodny-navod-na-pouzitie-paletovy-vozik-s-noznicovym-zdvihakom-hpt-10-50988046064-sk-09-2013.html>

ZÁKLADNÉ ÚDAJE						
		HPT 20 FL	HPT 25	HPT 25 GA	HPT 25 ST	HPT 30
Výrobca		GmbH STILL	GmbH STILL	GmbH STILL	GmbH STILL	GmbH STILL
Ovládanie: manuálne, s kráčajúcou, stojacou, sediacou obsluhou, vychystávací vozík		Manuálne	Manuálne	Manuálne	Manuálne	Manuálne
Nosnosť/záťaž	Q (kg)	2000	2500	2500	2500	3000
Ťažisko nákladu	c (mm)	600	600	600	600	600
HMOTNOSŤ						
Pohotovostná hmotnosť, s prednými nákladovými kolesami, jednoduché	kg		61	61	67	67
Pohotovostná hmotnosť, s prednými nákladovými kolesami, dvojité	kg	71	63	63	69	69
RÁM PODVOZKA						
Predné nákladové kolesá, jednoduché			82 x 82	82 x 82	82 x 82	82 x 82
Predné nákladové kolesá, dvojité	mm	55 x 58	82 x 60	82 x 60	82 x 60	82 x 60
Zadné riadiace kolesá	mm	200 x 50	200 x 45 200 x 50	200 x 50	200 x 45 200 x 50	200 x 50
Počet kolies, vpredu/ vzadu		4/2	2/2 4/2	2/2 4/2	2/2 4/2	2/2 4/2
ZÁKLADNÉ ROZMERY						
Výška zdvihu	h3 (mm)	115	115	115	115	115
Celková dĺžka	l1 (mm)	1550	1550	1550	1550	1550
Celková šírka	b1 (mm)	525	525	525	525	525
Rozmery ramien vidlice	h/š/d (mm)	40/160/ 1150	55/150/ 1150	55/150/ 1150	55/150/ 1150	55/150/ 1150
Polomer otáčania	Wa (mm)	1367	1367	1367	1367	1367
Šírka uličky pre palety 1000 x 1200 pozdĺžne	Ast (mm)	2É48	2048	2048	2048	2048
TEPLOTNÉ ROZSAHY						
Teplota	°C	-12 až +50	-12 až +50	-12 až +50	-12 až +50	-12 až +50

Napriek opatrnej činnosti a dodržiavaniu noriem a predpisov nemožno pri používaní priemyselného vozíka úplne vylúčiť výskyt iných rizík. V návode na obsluhu, dostupnom online, sú uvedené zostatkové riziká daného zariadenia

[file:///C:/Users/Iva/Downloads/HPT_20_25_30_SK_Manual%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/Iva/Downloads/HPT_20_25_30_SK_Manual%20(1).pdf)

Prevádzkové pokyny sú uvedené v Tabuľke 27. Tabuľka je sumárom informácií, ktoré je potrebné aplikovať aj v rámci školení o dobrej praxe ako informovať zamestnancov o nebezpečenstvách, vyplývajúcich z pracovného procesu takou formou, ktorá by mohla byť súčasťou pracoviska zvlášť pri činnostiach, ktorých výsledok posúdenie rizík bol najvyšší. Predstavuje názorný príklad, ktorý môže byť súčasťou vizuálnej dokumentácie na pracovisku, kde je miesto vyhradené ako stanovisko pre paletovacie vozíky prípadne ako súčasť internej dokumentácie BOZP.

8.3.4 Pokladňa

Obchodná pokladňa eviduje tržby, rozlišuje rôzne typy platieb, rozlišuje platby jednotlivými kreditnými kartami, ako sú EC / MC, VISA, MAESTRO a ďalšie. Zhromažďuje podklady o tržbách v DPH skupinách. Obsluha nemá prístup k modulom ovplyvňujúcim cenotvorbu - iba podľa oprávnenia môže poskytovať zľavu (napríklad poškodený tovar). Každá operácia obsluhy je monitorovaná a možno ju spätne zdokumentovať.

Moderné obchodné pokladne umožňujú majiteľom obchodov a oprávneným pracovníkom sledovať aktuálne tržby, rozlišuje rôzne typy platieb, efektívnosť jednotlivých pracovníkov. Každá operácia môže byť zdokumentovaná a možno ju spätne dohľadať. V nadväznosti na skladové hospodárstvo možné potom získať informácie o stave skladových zásob, vykonávať inventúry bez väčšieho zásahu do plynulosti predaja, prijímať elektronicky tovar do programu a jednoducho vytvárať všetky bežné doklady spojené s činnosťou obchodu.

Moderné siete obchodov využívajú pre ukladanie dát SQL databázy, ktoré poskytujú bezpečné a rýchle úložisko dát s bezproblémovým využitím transakčných replikácií.

Ultra tenký pos systém Glamor sa stane ozdobou každej prevádzky vďaka luxusnému a elegantnému vzhľadu (obrázok 23).

Vďaka triede ochrany IP65 na prednom paneli Glamor spoľahlivo odolá vode, prachu a nešetnému zaobchádzaniu.

Patentovaný duálny záves sa ľahko prispôsobí každej prevádzke vyžadujúcej flexibilitu a polohovanie zariadenia. Manipulácia je jednoduchá a rýchla.

Tabuľka 27 Vzor prevádzkových pokynov pre prácu s manipuláciou pomocou ručného paletovacieho vozíka

	
PREVÁDKOVÉ POKYNY Ručný paletový vozík	
ZDROJE NEBEZPEČENSTVA	
  	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Únik prevádzkových kvapalín spôsobený trhlinami, prasknutím potrubia alebo nádrží a pod. ➤ Pád, zakopnutie a pod. pri pohybe priemyselného vozíka, hlavne pri vytekajúcich materiáloch určených na spotrebu. ➤ Riziko pomliaždenia končatín pri spúšťaní nákladu. ➤ Riziko pritlačenia a strihu medzi nákladom, priemyselným vozíkom a okolitými predmetmi. ➤ Strata stability spôsobená nestabilitou alebo zošmyknutím nákladu atď. ➤ Zlyhanie ľudského faktora – nedodržanie bezpečnostných predpisov.
OCHRANNÉ OPATRENIA A PRAVIDLÁ SPRÁVANIA SA	
	<p>POZOR: Priemyselný vozík smú používať iba osoby, ktoré absolvovali príslušné školenie z jeho obsluhy a prevádzky a preukázali spôsobilosť riadiť tento priemyselný vozík pred zodpovedným zástupcom prevádzkovateľa.</p>
SPRÁVANIE SA V PRÍPADE NEBEZPEČENSTVA / PRVÁ POMOC	
	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Mať na zreteli zoznam osôb poskytujúcu prvú pomoc. ➤ Okamžite prerušiť prácu. ➤ Zavolať lekársku pomoc.
ÚDRŽBA/ ČISTENIE / KONTROLA	
	<p>Ochranný prostriedok : neporušený? (skontrolovať pred začatím práce!)</p> <p>Údržba/kontrola : dodržiavať plán údržby a kontrol</p> <p>Opravy: informovať nadriadeného / vedenie podniku</p>
NÁSLEDKY PRI NEDODRŽANÍ	
<p>Poškodenie zdravia: zranenia, úrazy</p> <p>Pracovné následky: napomenutie, pokarhanie, výpoveď</p>	

Obrázok 23 Elcom Glamor – pos systém

Zdroj: <https://www.elcom.eu/produkty/pos-systemy/elcom-glamor/>

Dostatočný výpočtový výkon zariadenia zabezpečuje moderný štvorjadrový procesor Intel pri zachovaní maximálnej energetickej účinnosti. Glamor spotrebuje desaťnásobne menej elektrickej energie než štandardný počítač.

POS systém Glamor ponúka možnosť pripojenia externých zariadení podľa konkrétnych potrieb prevádzky. K dispozícii je množstvo portov, ktoré podporujú staršie ale aj vyvíjajúce sa externé zariadenia (Obrázok 24).

Technické údaje a základné rozmery uvedené podľa informácií v návode na obsluhu pokladne *Elcom Glamor – pos systém 0* sú v Tabuľke 28.

Obrázok 24 Externé zariadenia k POS systému

Zdroj: <https://www.elcom.eu/produkty/pos-systemy/elcom-glamor/>

Tabuľka 28 Základné technické údaje o pokladni, uvádzané výrobcom

Technické parametre	
Chladenie	pasívne
Typ displeja	Kapacitný display
Obrazovka	LED backlight
Triedy ochrany	DD3L RAM*2porty, možnosť až do 8 GB
Rozlíšenie	1024 x 768 px
Uhlopriečka	15"
HDD	1*2.5" SATA HDD
SSD	1*2.5" SATA HDD
eSATA/USB2.0 Combo	1
VGA	1
USB	USB2.0 - 3x, USB3.0 - 1x
CPU	Intel® Celeron® J1900 up to 2.4GHz (Quad-core)
RJ45 COM	4
Vstup pe pokladničnú zásuvku	áno
DC výstup	1
On/off spínač	áno
Zdroj napájania	DC 24 V externé napájanie, AC 100 V až 240 V v plnom rozsahu
Farba	čierna
Hmotnosť	6,6 kg
Prevádzková teplota	0°C až 40°C
Skladovacia teplota	-25°C až 70°C
Kompatibilita s OS	Windows 7/POSReady 7/ Window 8.1 Industry/ Windows 10 IoT Enterprise/ Linux Kernel 3.0 or higher

8.4 Posúdenie rizík pri práci s pokladňou

Pre výber posúdenia rizík bola vybraná činnosť „práca s pokladňou. V Tabuľke 29 uvádzame vyhodnotenie vybraných rizík pri práci s pokladňou pre profesiu obchodný pracovník.

Tabuľka 29 Ilustračný príklad vyhodnotenia rizík pri práci obchodného pracovníka s pokladňou

Proces	Bližšia špecifikácia (mechanická, ručná, strojná...)	Zariadenie	Nebezpečenstvo F - fyzikálne CH – chemické P - psychické B - biologické I - iné	Popis nebezpečenstva	Ohrozenie	Vyhodnotenie závažnosti rizika					Riadiace opatrenia
						P	N	E	MR	KR	
Manipulácia s pokladňou	ručná	IT technika	F	1.3. Tlak, úder, rez, seknutie, pichnutie, bodnutie, odretie, navínutie	Odreteniny, drobné poranenia končatiny, zacviknutie prstov do kasy	5	1	4	9	A	OO: pravidelné preškolenie s bezpečnostnými predpismi a návodmi na obsluhu
			F	1.3.2 Na materiáloch, polotovaroch a výrobkoch s ktorými sa manipuluje	Odreteniny, drobné poranenia končatiny	2	2	3	7	A	OO: pravidelné preškolenie s bezpečnostnými predpismi a návodmi na obsluhu
			F	1.12. Elektrický prúd a napätie	Zasiahnutie elektrickým prúdom v dôsledku porušenia káblovej izolácie	2	5	4	14	B	OO: pravidelné kontroly a revízie elektrických vedení káblov OO: školenia - poučenie pracovníka podľa §20 vyhl. 508/2009 Z. z. o V TZ
			F	1.13. Statická elektrina.	Zasiahnutie zamestnanca náhodným výbojom statickej elektriny	3	2	4	10	A	OO: Zabrániť vzniku statického výboja - uzemnenie
			I	4.1. Nevhodná pracovná poloha.	Neprimeraná výška umiestnenia stroja vzhľadom na výšku zamestnanca	4	3	4	16	B	OO: striedanie činností v práci, pravidelné prestávky, striedanie práce v sede a v stoji
			P	5.1 Stres	Vplyv ľudského faktora (zlá organizácia práce, veľké množstvo zákazníkov)	4	1	4	8	A	OO: Pravidelné prestávky v práci, striedanie činností v prác
			F	1.6. Odletujúce a padajúce predmety.	Odreteniny, drobné poranenia	3	2	3	9	A	OO: pravidelné preškolenie s bezpečnostnými predpismi a návodmi na obsluhu
			F	1.14. Elektromagnetické žiarenie	Poškodenie zrakového orgánu	3	3	4	13	B	OO: pravidelné vyšetrenie zraku, prehliadky OOPP: okuliare so špeciálnym filtrom šošovky CR-39 Icube, vzdialenosť od monitoru
			F	1.23. Osvetlenie (intenzita, jas, kontrast, oslnenie, nedostatočné denné osvetlenie).	Problémy s videním so zaostrovaním a s rozpoznávaním predmetov	3	3	4	13	B	OO: pravidelné vyšetrenie zraku, prehliadky
			F	1.16. Teplota vzduchu a jej rýchle zmeny.	Prievan v ušiach, prechladnutie	2	2	4	8	A	OO: zabezpečenie primeraných klimatických podmienok pre zamestnancov, posúdenie mikroklimy PSZ, OOPP: pravidelný pitný režim

Výber nebezpečenstiev sa môže meniť v závislosti od konkrétnej činnosti, druhu zariadení a faktorov prostredia. **Výsledky rizikológie sú súčasťou oboznamovania na vstupnom školení s dôrazom na tie riziká, ktoré sú vyhodnotené ako najvyššie, ale ešte akceptovateľné.** Tie podliehajú procesu riadenia a preto aj v tabuľke sú navrhnuté opatrenia v členení: technické, organizačné (kolektívne, výchovné) a pridelovanie osobných ochranných pracovných prostriedkov.

8.5 Bezpečný pracovný postup pri práci obchodného pracovníka

Neodmysliteľnou súčasťou predtým ako začne žiak obsluhovať zariadenie je oboznámiť ho s návodom na obsluhu tak, aby pochopil všetky funkcie, ale aj nebezpečenstvá tak, aby dokázal v prípade ohrozenia zdravia správne na ne reagovať. Okrem návodu na obsluhu je vhodné vypracovať pre konkrétne zariadenie bezpečný pracovný postup.

8.5.1 Návod na obsluhu pokladne

Zariadenie je určené na evidenciu tržby. Umožňuje evidovať tržby, rozlišuje rôzne typy platieb a rozlišuje platby jednotlivými kreditnými kartami.

8.5.2 Bezpečný pracovný postup pri používaní pokladne

Bezpečný pracovný postup zahŕňa všetky etapy spojené s obsluhou pokladne s dôrazom na nebezpečenstvá, ktoré môžu spôsobiť úraz.

Bezpečný pracovný postup pri práci s pokladňou

OPATRENIA K ZAISTENIU BOZP

- Pravidelné preškoľovanie zamestnancov s bezpečnostnými pokynmi a návodom na obsluhu, pravidelné kontroly a revízie elektrických zariadení.

VŠEOBECNÉ POŽIADAVKY

- Toto zariadenie môžu používať len kompetentné spôsobilé odborne poučené osoby
- Pokladnica nesmie byť obsluhovaná osobou, ktorá má mokré ruky a treba predchádzať poliatu tekutinami. Tekutina môže preniknúť do vnútra pokladnice a spôsobiť poškodenie a zlyhanie súčiastok.
- Obslužný personál musí používať ochranné prostriedky – bezpečnostná obuv(pevná obuv, protišmyková)

- Obslužný personál musí byť oboznámený a preškolený s návodom pokladne a správneho používania pásového dopravníka.
- Manipulovať s bremenami tak, aby neprišlo k úrazu.
- Správať sa zodpovedne.

RIZIKÁ A KLÚČOVÉ PROBLÉMY PRI DANEJ ČINNOSTI

- Zásah elektrickým prúdom, riziko skratu zariadenia, požiar.
- Nebezpečenstvo poranenia horných končatín na pásovom dopravníku.
- Zlyhanie senzorov na pásovom dopravníku, poranenie končatín, pomliaždenie
- Pád tovaru na dolné končatiny zamestnanca
- Pošmyknutie - pád
- Zlyhanie ľudského faktora.

Osobné ochranné pracovné prostriedky pri práci

8.6 Pridelovanie OOPP

Na základe posúdenia rizík je potrebné zamestnancovi, ktorý obsluhuje elektronickú pokladňu aj z hľadiska profesie a hygienických požiadaviek OOPP a pracovný odev a obuv, ktoré sú uvedené v Tabuľke 30. Výber a vhodnosť musí byť zabezpečená tak, aby chránila zamestnanca pred nebezpečenstvami pri práci. Súčasťou dokumentácie musí byť aj certifikát zhody OOPP.

Tabuľka 30 Pridelovanie OOPP pre profesiu obchodný pracovník

 OOPP vhodné pre odbor obchodný pracovník				
p. č.	TYP OOPP	OBRÁZOK	POPIS	VYHLÁSENIE O ZHODE
1.	Jednorazové rukavice nitrilové typ: PORTWEST		Materiál: - syntetická nitrilová guma	
2.	Zásterka typ: MASTER CRISTAL		Materiál: - 100% polyester	
3.	Pracovná obuv typ: VIRGINIA		Materiál: - FREE-TEX	EN ISO 20347

¹⁾ http://www.svetoopp.sk/62-rukavice#/rukavice_vlastnosti-jednorazov%C3%A9_jemn%C3%A9

²⁾ <http://www.svetoopp.sk/gastro/1603-z-%C3%A1stera-master-cristal-unisex.html>

³⁾ <http://www.svetoopp.sk/pracovna-obuv-bez-ochrannych-prvkov/1678-pracovn%C3%A1-obuv-virginia.html>

8.7 Metodický list

V Tabuľke 31 uvádzame aj návrh metodického listu pre činnosť vykonávanú zamestnancom obchodný pracovník.

Tabuľka 31 Príklad metodického listu pre profesiu obchodný pracovník – činnosť obsluha pokladne

Názov témy: PRÁCA S POKLADŇOU	
CIELE	Kognitívne (vyučovacie): vie popísať funkcie pokladne vie používať jednotlivé časti pokladne
	Afektívne (výchovné): dokáže dodržiavať návod na obsluhu dokáže dodržiavať BOZP a hygienu práce dokáže byť trpezlivý a presný
KLÚČOVÉ POJMY	Pokladňa

VSTUPNÉ VEDOMOSTI ŽIAKA	Žiak by mal poznať základné ovládacie prvky pokladne
DIDAKTICKÉ PROSTRIEDKY	Pokladňa, dataprojektor, počítač
VYUČOVACIE METÓDY	slovné (rozhovor) názorné (metóda statickej a dynamickej projekcie) praktické (návčik, cvičenie, tréning)

8.8 Zhrnutie kapitoly

V danej kapitole opierajúc sa prípravu na profesiu obchodný pracovník vychádzajúc z profilu absolventa a odborné kompetencie absolventa z hľadiska rizikológie bola rozobratá činnosť práce s pokladňou. Na príklade rozšírenej bodovej metódy boli vyhodnotené riziká. Ako najvýznamnejšie riziko bolo vyhodnotené nevhodná pracovná poloha pri práci. V rámci opatrení boli navrhnuté organizačné opatrenia a pridelovanie OOPP a bol spracovaný v zmysle návodu na obsluhu zariadenia Bezpečný pracovný postup. Súčasťou tejto kapitoly je aj vzor metodického listu zameraného na elektronickú kasu.

POUŽITÁ LITERATÚRA

amiplus. Čítačky čiarových kódov. [online]. [cit. 2022. 03. 15.]. Dostupné na: <http://www.amiplus.sk/mobilne-citacky-ciarovych-kodov-motorola>

MŠVVŠ SR 2013. Štátny vzdelávací program pre skupinu učebných a študijných odborov 62 Ekonomické vedy, 63, 64 Ekonomika a organizácia, obchod a služby I, II. [online]. [cit. 2022. 03. 15.]. Dostupné na: https://siov.sk/wp-content/uploads/2019/02/SVP_62_Ekonomicke_vedy_63-64_Ekonomika_a_organizacia_obchod_a_sluzby-1.pdf

Slovenská aliancia moderného obchodu. Pod' študovať obchod. Duálne vzdelávanie. [online]. [cit. 2022. 06.28.]. Dostupné na: https://www.podstudovatobchod.sk/?utm_source=topky&utm_medium=pr&utm_content&utm_campaign=samo_jar_2019

Stredná odborná škola hotelových služieb a obchodu Nové Zámky. ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM pre študijný odbor: 6442 K obchodný pracovník. [online]. [cit. 2022. 03. 15.]. Dostupné na: <https://www.hosnz.sk/wp-content/uploads/SkVP-OBCHODNY-PRACOVNIK-2021.pdf>

Stredná odborná škola obchodu a služieb, Martin. Školský vzdelávací program. Študijný odbor 6442 K obchodný pracovník. [online]. [cit. 2022.

03. 15.]. Dostupné na:
https://cloud2d.edupage.org/cloud/6442_K_obchodny_pracovnik.pdf?z%3ApjXvI%2BLijXJMcep31pH0mETdw4wGnyZF8b%2FIOSeudRp%2Fsl%2FivdNFC33weplJCBcN

Stredná odborná škola obchodu a služieb, Nové Mesto nad Váhom. *Duálne vzdelávanie*. [online]. [cit. 2022. 05. 21.]. Dostupné na: http://www.prvasosnmnv.sk/images/subory/dualne_vzdelavanie/dual.pdf

Stredná odborná škola obchodu a služieb, Prievidza. *Duálne vzdelávanie*. [online]. [cit. 2022. 05. 21.]. Dostupné na: http://www.kalina.sk/hlavna-stranka/studium/dualne-vzdelavanie.html?page_id=11795

Stredná odborná škola obchodu a služieb, Trenčín. *6442 K obchodný pracovník*. [online]. [cit. 2022. 06. 15.]. Dostupné na: http://www.sosostn.sk/odbory/studijne/6442-k-obchodny-pracovnik.html?page_id=9318

Štátny vzdelávací program pre odborné vzdelávanie a prípravu. Skupina študijných a učebných odborov 62 EKONOMICKÉ VEDY, 63, 64 EKONOMIKA A ORGANIZÁCIA, OBCHOD A SLUŽBY I, II. [online]. [cit. 2022. 03. 15.]. Dostupné na: https://siov.sk/wp-content/uploads/2019/02/SVP_62_Ekonomicke_vedy_63-64_Ekonomika_a_organizacia_obchod_a_sluzby-1.pdf